«ایران» گزارش می‌دهد: روایت رسانه‌ها و کارشناسان غربی از مذاکرات وین چیست؟

ایران منسجم، امریکا سردرگم

اختلاف حاکمیتی درون دولت امریکا موجب فقدان دیدگاه راهبردی درباره ایران شده است

عبدالرضا هادی زاده نائینی
خبرنگار

رویترز
رایزنی انریکه مورا با مقامات امریکایی و اروپایی درحاشیه مذاکرات وین

دور اول مذاکرات رفع تحریم به پایان رسید. تیم مذاکره کننده ایرانی در این مذاکرات دو سند درخصوص رفع تحریم‌ها و اقدامات هسته‌ای کشورمان به طرف مقابل ارائه داد تا آنها تصویری روشن از خواسته‌های ایران داشته باشند. کشورهای اروپایی پس از چند روز مذاکره درخواست کردند تا برای مشورت با پایتخت‌های خود به کشورهایشان بازگردند. انریکه مورا رئیس هیأت مذاکره کننده اروپایی و بسیاری از چهره‌های دیگر البته این مذاکرات را سازنده معرفی کردند. با این وجود دست خالی هیأت اروپایی در واکنش به پیشنهاد های ایران نشان داد که آنها هیچ برنامه مشخصی برای نتیجه‌دهی مذاکرات ندارند. تیم مذاکره کننده سه کشور اروپایی عملاً فاقد دستورالعمل مشخص و واضحی برای قبول یا رد پیشنهاد های ارائه داده شده از سوی ایران هستند. آنها همچنین تاکنون نیز هیچ اظهار نظر مشخصی پیرامون برنامه‌ها و پیشنهاد های مشخص ایران نداشته‌اند. این اتفاقات را می‌توان به عنوان عدم اراده جدی امریکا و اروپا جهت احیای توافقنامه ۲۰۱۵ دانست. این مسأله البته سابقه داشته و در مذاکرات پیشین وین نیز مسبوق به سابقه بوده است و نشان از عدم اراده سیاسی غرب برای اقدامات جدی دارد. در همین خصوص علی واعظ مسئول پرونده ایران در گروه بین‌المللی بحران (وابسته به دولت امریکا) چند روز قبل خبر داد که امریکا در شش دور مذاکرات گذشته وین که عراقچی با سه کشور اروپایی انجام می‌داد از ایران خواسته است غنی‌سازی ۲۰ درصد خود را متوقف کند و در ازای آن تنها یک یا ۲ میلیارد دلار از پول‌های بلوکه شده ایران را آزاد کند. این درحالی است که تیم مذاکره کننده وقت حداقل آزاد شدن ۱۰ میلیارد دلار از پول‌های کشورمان را برای این عقب‌نشینی مطرح کرده و امریکا مخالفت کرده است. واعظ معتقد است که مواضع ایران و امریکا از پیش از مذاکرات کنونی با یکدیگر تفاوت اساسی داشته است.

این روایت از مذاکرات پیشین وین توسط کارشناس نزدیک به دستگاه سیاست خارجی امریکا نشان می‌دهد که امریکا جدیت چندانی در مذاکرات ندارد و با پیشنهادات حداقلی و جزئی پالس عدم جدی بودن مخابره می‌کند و از طرفی دیگر، در مواجهه با جدیت و واقع‌گرایی حقوقی تیم جدید مذاکرات به نوعی جا خورده است. ایران در حالی رفع تحریم‌های مندرج در توافق ۲۰۱۵ را پیگیری می‌کند که امریکا در آن مذاکرات پیشنهاد آبنبات در برابر دُر را مطرح کرده و عقب‌نشینی ایران از سوخت ۲۰ درصد را نه در ازای رفع تحریم‌ها که در مقابل پرداخت قسمت اندکی از پول‌های ایران پیشنهاد داده است. این پیشنهاد های نامتوازن و موقت، یکی از دلایل شکست شش دور مذاکرات در دولت پیشین بوده است.

علی واعظ که رابطه نزدیکی با رابرت مالی نماینده دولت امریکا در وین داشته در تحلیل خود نسبت به مذاکرات کنونی نیز گفته است: «مذاکرات وین تا اینجای کار چندان برای غرب غافلگیر کننده نبوده است چرا که معلوم بوده ایران با دست پُر تری وارد مذاکره شده و با اهرم‌های بیشتری سر میز مذاکره برگشته است.» وی همچنین خبر می‌دهد متنی که ایران برای رفع تحریم‌ها داده جزئیات بسیاری داشته و مفصل است. با این توصیفات هنوز اراده جدی در طرف غربی برای گفت‌وگوی متوازن دیده نمی‌شود.

■ **دست امریکا خالی است**

رسانه‌ها و شخصیت‌های تحلیلگر سیاسی در جهان نیز به تحلیل آینده احتمالی مذاکرات و چرایی رسیدن مذاکرات به ایستگاه کنونی پرداختند. آنها در اکثریت تحلیل‌های خود نداشتن راهبرد توسط امریکا و ناچیز بودن پیشنهاد های امریکایی‌ها را به تصویر کشیده‌اند. روزنامه نیویورک تایمز در تحلیلی به این موضوع پرداخت که چگونه تصمیم‌های اشتباه رئیس جمهور سابق امریکا و در ادامه آن، جو بایدن رئیس جمهور فعلی این کشور مانع از احیای توافق گذشته شده است. این روزنامه نوشت معتقد است بایدن مسیر اشتباه ترامپ را پیگیری کرده است. نیویورک تایمز در انتقاد از رئیس جمهور کنونی امریکا می‌نویسد: «بایدن هم به نوبه خود بد بازی کرد چرا که به جای لغو فوری تحریم‌های اعمال شده از سوی ترامپ، درگیر این کشمکش بیهوده شد که چه کسی باید برای بازگشت به برجام پیش قدم شود» نیویورک تایمز در ادامه این گونه تحلیل کرده که: «اسرائیل هم بایدن را ترغیب می‌کند که ریسک‌پذیری خود را به ایرانی‌ها نشان دهد و به تهدید نظامی روی بیاورد حال آنکه رئیس جمهور دموکرات امریکا می‌داند کوچک‌ترین اشاره‌ای در این مورد - آن هم در آستانه کریسمس- تبعات سنگینی بر بازار انرژی خواهد داشت. ایران هم به ناتوانی امریکا آگاه است و از پشت کارت‌های بازی خود، به طرف مقابل که دستش خالی است؛ می‌خندد.»

■ **امریکا عامل آشفتگی مذاکرات است**

الشرق‌الاوسط هم امریکا را سردرگم و ایران را منسجم معرفی کرد. این نشریه سعودی نوشت: «تیم امریکایی سردرگم به‌نظر می‌رسد. این سردرگمی از اختلاف درون دولت بر سر چگونگی رسیدگی به مسائل ایران به طور کلی و به‌طور اخص برنامه هسته‌ای ایران سرچشمه می‌گیرد. شکافی گسترده‌تر نیز میان نهادهای حکومتی در امریکا دیده می‌شود که در کنگره نیز مشهود است.» در ادامه الشرق الاوسط فقدان دیدگاه راهبردی در امریکا را علت این آشفتگی معرفی کرد: «از یک سو جمهوری‌خواهان را داریم که با هرگونه توافق جدید یا برداشتن تحریم‌ها مخالف هستند. از سوی دیگر دموکرات‌ها را داریم که بین نیاز به حل مسائل مربوط به ایران و فقدان دیدگاه راهبری در دولت بایدن گیر افتاده‌اند. در عمل، می‌توان گفت که طرف امریکایی عامل آشفتگی مذاکرات است.»

■ **وعده‌های امریکا ارزش چانه‌زنی هم ندارد**

تریتا پارسی از دیگر افرادی است که به تحلیل این مسأله پرداخت. این عضو نایاک با اشاره به سرنوشت نامعلوم انتخابات آتی ریاست جمهوری امریکا و اینکه ایرانی‌ها می‌دانند شرکت‌های اتحادیه اروپا حتی با لغو تحریم‌ها نیز به بازار ایران باز نخواهند گشت گفت: «این نمونه‌ای است از اینکه چگونه ناتوانی امریکا در عمل به وعده‌هایش ارزش چانه‌زنی تحریم‌ها را از بین برده است. اگر لغو تحریم‌ها هیچ منفعت اقتصادی برای طرف مقابل نداشته باشد، آنگاه وعده لغو تحریم‌ها در مذاکرات ارزش بسیار کمی دارد و اعمال تحریم‌ها را به اقدامی تبدیل می‌کند که فقط مناقشه را تقویت یا تشدید می‌کند.»

■ **ایران تمایلی به رفع جزئی و موقت تحریم‌ها ندارد**

«جرارد آرود»، سفیر سابق فرانسه در امریکا معتقد است جوبایدن فرصت را برای شکستن دیوار بی اعتمادی از دست داده است و باید پس از پیروزی انتخابات ریاست جمهوری بدعهدی امریکا را جبران می‌کرد. این دیپلمات فرانسوی نوشته است: «دولت امریکا به دلیل مخالفت حزب جمهوری‌خواه و حرف شنوی از اسرائیل، دست بسته است. امریکا نمی‌تواند امتیازات زیادی اعطا کند. از طرف دیگر ایران تمایلی به اعطای امتیاز در ازای رفع جزئی یا موقت تحریم‌ها ندارد. ایران ممکن است این را در نظر بگیرد که به مرور و با کمک چین، روسیه و دیگران فشار حداکثری را تضعیف خواهد کرد و در نهایت، قابلیت هسته‌ای، بهترین تضمین برایش در آینده خواهد بود.»

دیگه چه خبر

تهدید امام جمعه اهواز علیه اشرافی‌گری یک مسئول

خبر اول اینکه، حجت‌الاسلام محمدنبی موسوی‌فرد امام جمعه اهواز در خطبه‌های نماز جمعه اهواز، اظهار کرد: برخی مدیران زندگی تجملی برای خود فراهم کردند در حالی که در شهر و محله آنها کسانی هستند که شب گرسنه خوابیده‌اند و در برخی شرکت‌ها کارگران ما به خاطر مشکلات معیشتی، نداشتن امنیت شغلی و تبدیل وضعیت دست به اعتراض می‌زنند. به گزارش رجانیوز، وی با انتقاد از مدیرانی که سوار بر ماشین‌های کذایی می‌شوند و در کاخ‌های آنچنانی زندگی می‌کنند، افزود: در همین اهواز مسئولی می‌شناسیم که خانه‌ای ۱۰ هزار متری دارد؛ خودش بهتر است این خانه را تخلیه کند قبل از اینکه مجبور شویم به این موضوع ورود کنیم. موسوی‌فرد تصریح کرد: البته فراموش نکنیم که تازه سه ماه است یک دولت انقلابی روی کار آمده است شک نکنید آقای رئیسی دست افراد متخلف را کوتاه می‌کند و این خواسته مردم است که در اسرع وقت این اتفاق بیفتد.

تمدید معافیت عراق برای خرید انرژی از ایران

خبر دیگر اینکه، سخنگوی وزارت امور خارجه امریکا روز گذشته گفت که دولت امریکا معافیت‌های پیشین عراق برای واردات و خرید برق و گاز از جمهوری اسلامی ایران را تمدید کرد. براساس این معافیت، عراق می‌تواند به‌مدت چهار ماه دیگر یعنی از اوایل آوریل تا آگوست، به واردات برق و گاز از ایران ادامه داده و مشمول تحریم‌های ظالمانه واشنگتن نخواهد شد. به گزارش ایرنا، عراق بیش از ۶ میلیارد دلار بدهی‌های معوقه بابت واردات برق از ایران دارد که تحریم‌های ظالمانه امریکا مانع پرداخت و تسویه این مبلغ شده است. منابع غربی و عراقی به خبرگزاری فرانسه گفتند که امریکا به مقامات عراقی چراغ سبز نشان داد تا دو میلیارد دلار بدهی واردات گاز به ایران از طریق حساب بانکی سوئیس را آزاد کنند. عراق بیش از یک سوم انرژی مورد نیاز خود را از طریق واردات برق و گاز از جمهوری اسلامی ایران تأمین می‌کند. صنعت انرژی ایران در اواخر سال ۲۰۱۸ با تشدید تحریم‌ها، در لیست سیاه قرار گرفت اما به‌دلیل عدم تأمین مبدأ جایگزین، امریکا به بغداد برخی معافیت‌های موقت به منظور واردات گاز و برق از ایران را اعطا کرد.

تحویل چهارمین محموله میعانات گازی ایران به ونزوئلا

دست آخر اینکه، با اعلام یکی از اعضای مجلس ونزوئلا، ایران چهارمین محموله میعانات گازی را در سال‌جاری میلادی به ونزوئلا تحویل داده است. به گزارش تسنیم، شرکت نفت دولتی ونزوئلا نیازی حیاتی به این میعانات گازی دارد، چون به‌خاطر تحریم‌های امریکا هیچ گزینه دیگری برای تهیه آن ندارد. از این نفت خام فوق‌سبک برای ترکیب با نفت خام بسیار سنگین ونزوئلا استفاده می‌شود تا آن را رقیق‌تر و آماده صادرات کند. ایران و ونزوئلا که هر دو تحت تحریم‌های امریکا قرار دارند، در سال‌جاری میلادی قراردادی امضا کرده‌اند که طبق آن ایران میعانات گازی خود را به کاراکاس می‌فرستد و نفت خام ونزوئلا را به‌ازای آن دریافت می‌کند. وزیر نفت ایران اعلام کرده بود: «ما قصد داریم ۱۴۵ میلیارد دلار برای توسعه صنعت نفت در بخش اکتشاف، تولید و پتروشیمی طی ۴ تا ۸ سال آینده سرمایه‌گذاری کنیم، بنابراین از حضور سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی در این صنعت استقبال خواهد شد.» ونزوئلا هم صادرات نفت خود مخصوصاً به چین و مالزی را افزایش داده است.

علی باقری رئیس هیأت دیپلماتیک ایران بعد از پایان مذاکرات وین:

لزوم دریافت تضمین و ایجاد مکانیسم راستی‌آزمایی مورد تأیید قرار گرفت

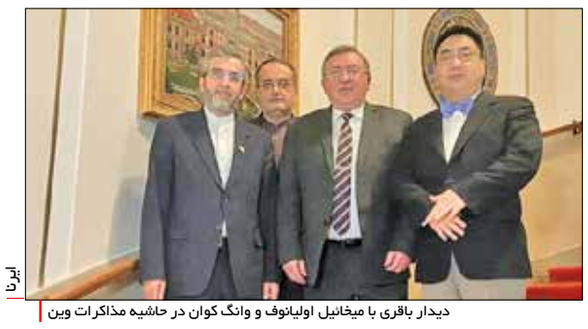
ایرنا
دیدار باقری با میخائیل اولیانوف و وانگ کوان در حاشیه مذاکرات وین

موج خبری که از دوشنبه هفته گذشته از هتل «کوبورگ» وین آغاز شد، همچنان ادامه دارد و بعد از گذشت دو روز از پایان جدیدترین مذاکرات میان ایران و کشورهای ۴+۱، هنوز گمانه‌زنی درباره این رایزنی‌ها در صدر اخبار رسانه‌ها قرار دارد. مذاکراتی که تهران آن را با برنامه و سازوکار مشخصی آغاز کرده و طرح مدون و شفاف خود را روی میز مذاکرات گذاشته و منتظر است دیپلمات‌های اروپایی پس از مشورت در پایتخت‌هایشان، در دور آتی مذاکرات درباره آن اظهارنظر کنند.

علی باقری، رئیس هیأت مذاکره کننده ایران در پایان نشست روز جمعه با تأکید بر اینکه گفت‌وگوها در وین در فضای دوستانه برگزار شد، گفت: «اگرچه طرف‌های اروپایی در مورد برخی پیشنهادهای ما رضایت نداشتند اما هیچ کدام عنوان نکردند که پیشنهادهای ایران مبنای حقوقی و قانونی مورد قبول دو طرف را ندارد.»

معاون سیاسی وزیر خارجه ایران همچنین در گفت‌وگو با الجزیره هم درباره مکانیسم راستی آزمایی اصول تفاهم شده گفت: «در مذاکرات ما با طرف‌های مقابل، لزوم دریافت تضمین و لزوم ایجاد مکانیسم راستی آزمایی مورد تأیید قرار گرفت. هم چین، هم روسیه و حتی طرف‌های اروپایی نیز آن را تأیید کردند و در اصل، امریکا نیز باید این درخواست‌ها را بپذیرد.»

■ **رضایت مسکو و پکن از شروع خوب مذاکرات**

نمایندگان چین و روسیه در مذاکرات وین رایزنی‌های صورت گرفته را نقطه شروع خوبی برای حل و فصل موضوع برجام دانسته و تأکید کرده‌اند، حضور پرقدرت هیأت دیپلماتیک ایران در مذاکرات اخیر به طرف‌های دیگر کمک کرد تا درک خود را از موضع تیم مذاکره کننده دولت جدید جمهوری اسلامی افزایش دهند. «وانگ کوان»، نماینده چین در مقر اروپایی سازمان ملل متحد در وین ضمن اشاره به این نکته گفته است پکن به حمایت قاطعانه خود برای ازسرگیری روند مذاکرات ادامه خواهد داد و نقش منحصر به فرد و سازنده‌ای را در همکاری با همه طرف‌ها برای دستیابی به نتایج ایفا خواهد کرد. او همچنین این را هم گفت که کشورش امیدوار است رایزنی هر یک از طرف‌ها با دولت‌های خود در طول توقف مذاکرات، انگیزه و عزم سیاسی جدیدی به مذاکرات تزریق کند. «میخائیل اولیانوف»، نماینده دائم روسیه در سازمان‌های بین‌المللی مستقر در وین هم با بیان اینکه «این دور هنوز تکمیل نشده است و دور هفتم ادامه خواهد داشت»، گفت: «فقط مشارکت‌کنندگان تصمیم گرفتند یک وقفه فنی بویژه برای مشورت در پایتخت‌ها داشته باشند تا در مورد چگونگی ادامه کار فکر کنند.» این مقام روسی با ابراز امیدواری مبنی بر اینکه از سرگیری مذاکرات در هفته آینده سبب تعدیل مواضع کشورها شود، به موضع سازنده تهران در مذاکرات اشاره کرد و افزود: «تمایل تهران برای جلوگیری از فروپاشی برجام موجه و منطقی است، بنابراین اگر ایران به تضمین‌های بیشتر نیاز داشته باشد، ممکن است در مورد آن بحث شود.» اولیانوف درخواست ایران برای دریافت ضمانت را هم موجه و واضح خواند و افزود: «باید این اطمینان وجود داشته باشد که اقدام بدخواهانه‌ای که در زمان دونالد ترامپ، رئیس جمهور سابق امریکا از طریق سیاست فشار حداکثری انجام شد، تکرار نخواهد شد.»

■ **سازوکار روشن ایران**

حضور هیأت دیپلماتیک و کارشناسی ایران در وین که به اعتقاد ناظران بین‌المللی همراه با یک نقطه هدف روشن و مبتنی بر یک سازوکار اجرایی قابل ملاحظه صورت گرفته است، با ارائه دو سند به طرف‌های مذاکره کننده همراه شد که طرف‌های مقابل برای پاسخگویی به آن به پایتخت‌ها بازگشته‌اند. این در حالی است که «جوزپ بورل»، مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا مذاکرات وین را ثمربخش و واقع‌گرا توصیف کرده است. موضعی که نشان می‌دهد تهران برخلاف واشنگتن که بدون طرح مشخصی دیپلمات‌های خود را راهی وین کرده بود، طرحی عملگرایانه و منطقی را در دستور کار خود قرار داده است؛ طرحی که عملاً بر ادعای وقت‌کشی و منحرف کردن مسیر مذاکرات احیای برجام خط بطلان کشیده است.

باقری این امر را نشانگر عزم جدی جمهوری اسلامی ایران برای ورود به مذاکرات با هدف دستیابی به توافق دانسته و گفته که این نکته تأثیر خودش را روی طرف مقابل گذاشت و برخی از طرف‌های مقابل در صحبت‌های خود به این نکته اشاره کردند که ترکیب هیأت ایرانی نشان دهنده عزم ایران برای ورود جدی به مذاکرات است.